

Проф. С.О. Шерстюк

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра нормальної анатомії та фізіології людини

Видатні випускники Харківського університету До 100-річчя з дня народження професора Володимира Вікторовича Бобіна

Медичний факультет Харківського університету славнозвісний своїми вихованцями. На цьому факультеті працювали видатні вчені-першопрохідці у багатьох напрямках медицини, які також були ще й просвітителями та гуманістами. Імена професорів В.Ф. Грубе, Л.Л. Гіршмана, В.Я. Данилевського, В.П. Воробйова та багатьох інших широко відомі в історії медицини і принесли заслужену славу Харкову.

Цей нарис присвячений лікарям Бобіним, які вже понад 160 років своїми знаннями, лікарською діяльністю служать людям та справі народної охорони здоров'я.

ВОЛОДИМИР ПАВЛОВИЧ БОБІН (1858–1925) закінчив медичний факультет Харківського університету у 1881 році. А у 1884 році, пропрацювавши перші роки після закінчення медичного факультету на кафедрі загальної патології Харківського університету під керівництвом професора Оболенського І.М., Володимир Павлович Бобін був обраний лікарем-розпорядником безкоштовної лікарні Харківського Медичного Товариства імені Д.О. Донець-Захаржевського. У 1882 році він вступає до Харківського медичного товариства. Подальший виклад подій покаже, яку вирішальну роль це відіграло у житті нашого героя — Володимира Павловича Бобіна. Після навчання на медичному факультеті Університету, де викладання медичних наук було сковане суворими циркулярами реакційних міністрів та тотальною цензурою начальства, молодий лікар уперше був присутній на засіданні ХМТ та був захоплений яскравими та прогресивними виступами його членів. Представники Медичного товариства були передовими вченими-лікарями, які хотіли бути вільними та незалежними від тих жорстких рамок, які ставила їм держава та адміністрація. Тому ХМТ стало добровільним об'єднанням лікарів, які

думали про благо народу та хотіли застосовувати досягнення медичної науки для покращення життя та здоров'я простих людей. Випускник медичного факультету Харківського університету Володимир Павлович Бобін був сповнений рішучості служити людям, удосконалюватись у професії, лікувати бідних та знедолених людей, віддавати їм усі свої сили та знання. Його надихають приклади видатних професорів та безкорисливих лікарів-членів ХМТ — В.А. Франківського, С.Г. Риндовського, В.Г. Лашкевича, В.М. Захареви́ча та багатьох інших. У листопаді 1884 року Володимир Павлович із радістю дізнається, що обраний «виправляючим посаду лікаря-розпорядника лікарні ХМТ», адже колишня, відірвана від хворих, робота на кафедрі загальної патології Університету не задовольняла молодого лікаря. З того часу все його життя було нерозривно пов'язане з цим лікувальним закладом, найбільш доступним для населення міста. Так, у перший рік роботи Володимира Павловича як лікаря-розпорядника лікарні було проліковано 7505 хворих (1885 рік), у 1890 році було прийнято 7718 хворих, а в 1906 році — 10 352. Багаторічна, самовіддана, безкорислива праця В.П. Бобіна, його чуйне, уважне ставлення до людей, кристалева чесність, визначні знання в галузі терапії та гігієни, активну участь у всіх справах медичного суспільства принесли йому глибоку повагу, вдячність як харківських медиків, так і широких верств городян та мешканців передмістя Харкова. Володимир Павлович був ініціатором багатьох шляхетних починань ХМТ. Лікар-гуманіст, який віддав все своє життя служінню народу, він був незмінним членом суду честі Харківського медичного товариства та спілки лікарів та заслужив почесне ім'я виразника «Совісті медичної громадськості». У 1911–1912 рр. В.П. Бобін очолює будівництво «Палацу медицини» — нової будівлі ХМТ

(нині Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова), а архітектором цієї прекрасної будівлі був академік О.М. Бекетов. Протягом багатьох років Володимир Павлович був викладачем гігієни та лікарем Харківської 3-ї чоловічої гімназії, він заклав основи підліткової медицини та застосував на практиці основи шкільної гігієни у Харкові. Роботу в лікарні, амбулаторії, в гімназії, у різних комісіях медичного товариства Володимир Павлович поєднував з активною роботою з організації та налагодження діяльності терапевтичних кафедр медичного факультету Університету, а потім, у період становлення, та кафедр Жіночого медичного інституту Пам'ять про невтомного Лікаря-громадського діяча досі живе в серцях вдячних харків'ян.

ВІКТОР ВОЛОДИМИРОВИЧ БОБІН (1890–1973). Зі стін кафедри анатомії Харківського університету вийшли видатні вчені, які створили славу не лише української, а й світової анатомічної науки. Яскравим представником був академік В.П. Воробйов. Однією з важливих заслуг В.П. Воробйова було створення великої наукової школи анатомів, які у 30–50-ті роки 20 століття стали керівниками анатомічних кафедр у багатьох вузах України. Одним із учнів та послідовників В.П. Воробйова є Віктор Володимирович Бобін, син Володимира Павловича Бобіна. Він став гідним представником лікарської династії та харківської наукової школи. Віктор Володимирович Бобін народився у Харкові 28 березня 1890 року. Вибір професії зроблено свідомо — і Віктор після закінчення гімназії вступає на медичний факультет Харківського університету. Вже з перших блискучих лекцій професора В.П. Воробйова студент Бобін вирішує займатися анатомією. Воробйов залучає юнака до виготовлення складних анатомічних препаратів. На медичному факультеті під час навчання В.В. Бобіна викладали чудові вчені, імена яких були відомі далеко за межами Харківського університету. Це, перш за все, видатні фізіологи та клініцисти В.Я. Данілевський, Л.Л. Гіршман, Н.П. Трінклер, Н.С. Бокаріус та багато інших. Їхня майстерність, чудові лекції та експерименти пробуджували інтерес до справжньої науки. Однак захоплення медициною у молодого студента Віктора Бобіна ї було тісно пов'язане із політичним життям в університеті. Після річного перебування на засланні в Полтаві (завдяки клопоту батька піднаглядному Віктору Бобіну дозволили виїхати за кордон для продовження освіти) зі скромним грошовим пайком від батьків він їде до Парижа, де продовжує навчання на медичному факультеті Паризького університету. Там Віктор Бобін слухає лекції відомих французьких медиків, відвідує інститут Пастера, знайомиться із роботами І.І. Мечнікова. Це було дуже цікаво та пізнавально — але... у кишені ні гроша. Він пише матері Стефаніді Іванівні листа з проханням надіслати грошей на дорогу назад додому, оскільки перебування за межами батьківщини ставало все більш обтяжливим. Після численних прохань отця

Володимира Павловича Бобіна, «лікаря 3-ї Харківської гімназії, колезького радника, нагородженого орденом св. Анни 3-го ступеня», а також у зв'язку з «неможливістю матеріального забезпечення сина», Віктору Бобіну дозволяють нарешті повернутися додому і продовжити освіту у Харківському університеті. Він знову із захопленням працює на кафедрі анатомії у професора В.П. Воробйова. У 1917 році Віктор Бобін складає іспити та отримує диплом лікаря. Далі буде у нього складне життя вченого, анатома, дослідника, організатора багатьох кафедр анатомії на Кубані, у Пермі, у Сімферополі. Він стане професором, доктором медичних наук. Отримає багато нагород, створить свою численну наукову школу морфологів. Віктор Володимирович Бобін багато років очолював Кримське товариство анатомів, гістологів та ембріологів, був членом Президії Українського республіканського товариства АГЕ, неодноразово був головою ДЕК Дніпровського та Харківського медінститутів. В.В. Бобін був доповідачем і керував секцією на Міжнародних конгресах та конференціях з анатомії та антропології (1964, 1969, 1970). Вчений багаторазово працював у складі спеціалізованих рад із захисту дисертацій; його відгуки на дисертаційні роботи високо цінувалися у ВАК. Він досконало вивчав доісторичні черепи та написав монографію «Штучно деформовані черепи, знайдені при розкопках у Криму» (1957 р.)

ВОЛОДИМИР ВІКТОРОВИЧ БОБІН. Лікарська династія Бобіних продовжується. Сьогодні хочеться згадати третього представника династії Бобіних — Володимира Вікторовича (1924–2016), сина Віктора Володимировича. У цьому році виповнюється 100 років з дня народження професора, доктора медичних наук, академіка Міжнародної академії інтегративної антропології, академіка Української академії наук національного прогресу, завідувача кафедри нормальної анатомії Харківського національного медичного університету (ХНМУ) у 1971–1992 роках Володимира Вікторовича Бобіна. Гідний представник лікарської династії Бобіних виховав багато учнів анатомів, написав численні підручники для студентів, досконально досліджував макромікроскопічну анатомію нервової системи та зробив вагомий внесок у науку. Професор Володимир Вікторович Бобін був учасником багатьох міжнародних конгресів, з'їздів та симпозіумів в Україні, Білорусії, Узбекистані, Казахстані, Молдові, Болгарії, Чехії та інших країнах. Володимира Вікторовича завжди відрізняли неймовірна працьовитість, гуманістична спрямованість спілкування, наукова активність та творчий ентузіазм, які завжди охоче він передавав своїм учням та соратникам. Самовідданість улюбленій справі, високий професіоналізм та «Бобінські» риси людяності та гідності в усьому дають приклад наступним поколінням представників медичної професії. Скромність, відданість науці та людям, інтелігентність, гуманізм — це все притаманно лікарям Бобіним.

Видатні випускники харківського університету До 100-річчя з дня народження професора Володимира Вікторовича Бобіна

Проф. С.О. Шерстюк

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра нормальної анатомії та фізіології людини

Медичний факультет Харківського університету славновісний своїми вихованцями. На цьому факультеті працювали видатні вчені-першопроходьці у багатьох напрямках медицини, які також були ще й просвітителями та гуманістами. Імена професорів В.Ф. Грубе, Л.Л. Гіршмана, В.Я. Данилевського, В.П. Воробйова та багатьох інших широко відомі в історії медицини і принесли заслужену славу Харкову.

Цей нарис присвячений лікарям Бобіним, які вже понад 160 років своїми знаннями, лікарською діяльністю служать людям та справі народної охорони здоров'я.

Володимир Павлович Бобін (1858–1925) закінчив медичний факультет Харківського університету у 1881 році. У 1884 році, пропрацювавши перші роки після закінчення медичного факультету на кафедрі загальної патології Харківського університету, був обраний лікарем-розпорядником безкоштовної лікарні Харківського Медичного Товариства імені Д.О. Донець-Захаржевського. У листопаді 1884 року Володимир Павлович обраний «виправляючим посаду лікаря-розпорядника лікарні ХМТ. Віктор Володимирович Бобін народився у Харкові 28 березня 1890 року. Вибір професії зроблено свідомо — і Віктор після закінчення гімназії вступає на медичний факультет Харківського університету. Вже з перших блискучих лекцій професора В.П. Воробйова студент Бобін вирішує займатися анатомією. Віктор Володимирович Бобін багато років очолював Кримське товариство анатомів, гістологів та ембріологів, був членом Президії Українського республіканського товариств АГЕ. Лікарська династія Бобіних продовжується. Третій представник династії Бобіних — Володимир Вікторович (1924–2016), син Віктора Володимировича. У цьому році виповнюється 100 років з дня народження професора, доктора медичних наук, академіка Міжнародної академії інтегративної антропології, академіка Української академії наук національного прогресу, завідувача кафедри нормальної анатомії Харківського національного медичного університету (ХНМУ) у 1971–1992 роках. Гідний представник лікарської династії Бобіних виховав багато учнів анатомів, написав численні підручники для студентів, досконально досліджував макромікроскопічну анатомію нервової системи та зробив вагомий внесок у науку.

Ключові слова: Бобін, професор, лікар, Харківський університет, товариство анатомів.

Outstanding graduates of the university of Kharkiv To the centenary of the birth of professor Volodymyr Bobin

Prof. Sergiy O. Sherstiuk

V. N. Karazin Kharkiv National University

Department of normal human anatomy and physiology

The School of Medicine of Kharkiv University is famous for its students. This faculty was home to outstanding pioneering scientists in many areas of medicine, who were also educators and humanists. The names of professors V.F. Grube, L.L. Hirschman, V.Y. Danilevsky, V.P. Vorobyov, and many others are widely known in the history of medicine and brought well-deserved fame to Kharkiv.

This essay is dedicated to the Bobin doctors, who have been serving people and the cause of public health with their knowledge and medical work for over 160 years.

Volodymyr Pavlovych Bobin (1858–1925) graduated from the Medical Faculty of Kharkiv University in 1881. In 1884, after working for the first years after graduation at the Department of General Pathology of Kharkiv University, he was elected as a medical administrator of the free hospital of the D.O. Donets-Zakharzhevsky Kharkiv Medical Society. In November 1884, Volodymyr Pavlovych was elected "correcting physician-manager of the KMT hospital.

Viktor Bobin was born in Kharkiv on March 28, 1890. His choice of profession was made consciously, and after graduating from high school, Viktor entered the medical faculty of Kharkiv University. From the very first brilliant lectures of Professor V.P. Vorobyov, Bobin decided to study anatomy. For many years, Viktor Bobin headed the Crimean Society of Anatomists, Histologists and Embryologists and was a member of the Presidium

of the Ukrainian Republican Society of AGE. The Bobin medical dynasty continues. The third representative of the Bobin's dynasty is Volodymyr Viktorovych Bobin (1924–2016), son of Viktor Volodymyrovych.

This year marks the 100th anniversary of the birth of Professor, Doctor of Medicine, Academician of the International Academy of Integrative Anthropology, Academician of the Ukrainian Academy of Sciences for National Progress, Head of the Department of Normal Anatomy at Kharkiv National Medical University (KhMU) in 1971–1992. A worthy representative of the Bobin's medical dynasty, he taught many students of anatomy, wrote numerous textbooks for students, thoroughly researched the macromicroscopic anatomy of the nervous system, and made a significant contribution to science.

Key words: Bobin, professor, doctor, Kharkiv University, Society of Anatomists.

Контактна інформація: Шерстюк Сергій Олексійович —
доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри нормальної анатомії та фізіології людини
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
Майдан Свободи 4, 61022, Харків, Україна,
ergeysherstyuk@karazin.ua, 0501330852

Стаття до редакції надійшла 10.05.2024 р.